

ONDUIDELIJKHEID TROEF

Het beroepsmatig spreken tijdens een uitvaart (inclusief voorbereiding en eventuele nazorg) is belast met btw. Het organiseren en leiden van de uitvaartplechtigheid niet. Of de familie of de uitvaartondernemer de ritueelbegeleider inhuurt, doet er niet toe.

Het bestaat nog maar een paar decennia: het beroep van ritueelbegeleider. Ritueelbegeleiding is iets anders dan het organiseren van een uitvaart. Uitvaartondernemers houden zich bezig met de organisatorische kant. De ritueelbegeleider verzorgt de inhoudelijke kant van een ceremonie en helpt bij het vinden van een persoonlijk symbool (als rode draad voor de hele viering), van geschikte teksten en van liederen. Hij ondersteunt de betrokkenen bij het inhoud geven aan het uitvaartritueel. De ritueelbegeleider is niet alleen spreker, maar ook begeleider/coach van de nabestaanden. Een veel gestelde vraag is of de activiteiten van een ritueelbegeleider vrijgesteld van btw verricht kunnen worden. In het vorige nummer stelde Ton Overtoom, directeur van ritueelbegeleidersopleiding Het Moment, dat de ritueelbegeleider is vrijgesteld van btw als hij door de familie wordt ingehuurd en niet door de uitvaartondernemer. Maar volgens de Hoge Raad is de vrijstelling afhankelijk van het karakter van de verrichte dienst.

Carola van Vilsteren is directeur van Van Vilsteren BTW-advies. Zij schrijft deze rubriek op persoonlijke titel.

Btw-vrijstelling

De vrijstelling voor btw geldt voor diensten die een afzonderlijk geheel vormen en een kenmerkend en essentieel deel uitmaken van de lijkbezorging. Als lijkbezorger wordt aangemerkt diegene die één of meer van

Wie de ritueelbegeleider inhuurt, doet niet ter zake

deze kenmerkende diensten verricht. Op basis van dit standpunt zijn vrijgesteld de diensten van iemand die uitvaartplechtigheden organiseert en leidt. Over de toepassing van de vrijstelling heeft de staatssecretaris in 2008 aanwijzingen gegeven in een besluit. Vrijgesteld zijn:

- de verzorging en opbaring van het lichaam van de overledene;
- de verzorging van de uitvaartplechtigheid;
- het dragen van de lijkstaf;
- de teraardebestelling of crematie (inclusief de asverstrooiing).

Geen btw-vrijstelling

Op 20 september 2011 heeft het Hof Leeuwarden beslist dat het tegen betaling spreken tijdens uitvaarten niet is vrijgesteld (zie: LJN BT2425, Gerechtshof Leeuwarden BK 10/0026). Rechtbank Leeuwarden oordeelde dat het spreken op uitvaarten op zichzelf beschouwd niet is aan te merken als kenmerkend en essentieel voor diensten die door een lijkbezorger of crematorium worden verricht. De vrijstelling is volgens de rechtbank dan ook niet van toepassing op de door de ondernemer (ritueelbegeleider) verrichte dien-

sten. Het ging hier om het spreken tijdens de uitvaartplechtigheid (die door een uitvaartverzorger werd georganiseerd) en het vertellen van een levensgeschiedenis, waarvoor de ondernemer vooraf enkele gesprekken met de familie voerde. Hof Leeuwarden concludeerde dat de verrichte activiteiten weliswaar uit meerdere elementen bestonden, maar dat er – voor de modale consument – sprake is van één prestatie. Volgens het Hof behelst deze prestatie het houden van een voordracht bij een uitvaart. Vervolgens stelde het Hof vast – onder verwijzing naar het besluit van de staatssecretaris uit 2008 – dat deze dienst niet een dienst is die hoofdzakelijk en gewoonlijk door lijkbezorgers wordt verricht. De ondernemer heeft volgens het Hof dan ook géén recht op de btw-vrijstelling voor lijkbezorgers.

Tegenstrijdige uitkomst

In 2006 kwam de Hoge Raad in een dergelijk geval tot een andere conclusie. De werkzaamheden van de ritueelbegeleider bestonden in dit geval uit het organiseren en leiden van uitvaartplechtigheden. Dat oordeel, dat in cassatie niet is bestreden, luidde dat de werkzaamheden van deze ritueelbegeleider behoorden tot de diensten die kenmerkend en essentieel zijn voor de diensten van een lijkbezorger en dus zijn vrijgesteld van btw.

Het verschil lijkt te zitten in de termen: 'organiseren' en 'leiden' dan wel de 'inhoudelijke kant van de ceremonie verzorgen'. Het organiseren en leiden van een uitvaartplechtigheid is vrijgesteld. Het spreken tijdens een door een lijkbezorger verzorgde uitvaart is belast met btw. Dus de volgende activiteiten zijn belast met btw als een persoon ze, afzonderlijk of in samenhang, tegen betaling verricht:

- het voeren van gesprekken met nabestaanden;
- het schrijven van een voordracht;
- het houden van de voordracht;
- het bijstaan van de nabestaanden wanneer zij de voordracht zelf houden. ■